

Dosarul nr. 2ra-1814/19

Prima instanță: Judecătoria Hâncești (judecător T. Mereuță)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători I. Secrieru, A. Danilov și I. Cimpoi)

DECIZIE

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de BC „Moldindconbank“ SA,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC
„Moldindconbank“ SA împotriva lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la
executarea dreptului de ipotecă și încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Ion Onucu și Sofia Onucu, casată hotărârea din
28 octombrie 2016 a Judecătoria Hâncești și emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă:

La 04 mai 2016, BC „Moldindconbank“ SA a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la transmiterea în
posesie a bunurilor ipotecate, și anume a terenului pentru construcții cu suprafața
de 0, 1611 ha, nr. cadastral XXXXX, a casei de locuit individuale cu suprafața de
132, 3 m², nr. cadastral XXXXX.01, și a construcției accesorii cu suprafața de 20,
6 m², nr. cadastral XXXXX.02, amplasate în XXXXX, cu evacuarea tuturor
persoanelor și a bunurilor acestora din imobilele menționate, pentru a fi vândute în
scopul stingerii datoriilor conform contractului de credit, precum și încasarea taxei
de stat în sumă de 1 010 lei (f.d. 2-6).

În motivarea acțiunii, reclamanta BC „Moldindconbank“ SA a relatat că în
baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, i-a acordat ÎI „Onucu
Ion“ un credit în sumă de 183 921 lei, cu termenul final de rambursare la data de
02 februarie 2016.

Reclamanta a susținut că în scopul asigurării rambursării în termen a
creditului acordat, prin contractul de ipotecă din 02 iunie 2011, autentificat de
notarul public Veronica Macar și înregistrat sub nr. 8110, încheiat între reclamantă,

în calitate de creditor ipotecar, și Ion Onucu și Sofia Onucu, în calitate de debitori ipotecari, a fost constituită ipoteca asupra terenului pentru construcții cu suprafața de 0, 1611 ha, nr. cadastral XXXXX, casei de locuit individuale cu suprafața de 132, 3 m², nr. cadastral XXXXX.01, și construcției accesorii cu suprafața de 20, 6 m², nr. cadastral XXXXX.02, amplasate în XXXXX, cu valoarea de ipotecă în sumă de 202 000 lei.

Reclamanta a arătat că la data de 01 aprilie 2016, datoria totală a ÎI „Onucu Ion“, în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, este în sumă de 113 780, 53 lei, constituită din creditul restant în sumă de 73 568 lei, dobânda neachitată în sumă de 33 909, 8 lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii în sumă de 1 962, 22 lei și dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului în sumă de 4 340, 51 lei.

Reclamanta a declarat că prin notificarea nr. 00/02/2-07/531 din 29 februarie 2016, expediată în adresa debitorului ipotecar ÎI „Onucu Ion“ și rămasă fără răspuns, și-a exprimat intenția de a executa dreptul de ipotecă asupra bunurilor imobile cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX.01 și XXXXX.02.

Astfel, reclamanta a afirmat că la 11 martie 2016, Oficiul cadastral teritorial Hâncești al ÎS „Cadastru“ a înregistrat preavizul nr. 00/02/2-07/656 privind executarea dreptului de ipotecă asupra bunurilor imobile cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX.01 și XXXXX.02.

Prin hotărârea din 28 octombrie 2016 a Judecătorei Hâncești, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de BC „Moldindconbank“ SA. S-au transmis în posesia BC „Moldindconbank“ SA bunurile ipotecate, și anume terenul pentru construcții cu suprafața de 0, 1611 ha, nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 132, 3 m², nr. cadastral XXXXX.01, și construcția accesorie cu suprafața de 20, 6 m², nr. cadastral XXXXX.02, amplasate în XXXXX, care aparțin cu drept de proprietate lui Ion Onucu și Sofiei Onucu, cu evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor acestora din imobilele menționate, pentru a fi vândute în scopul stingerii datoriilor conform contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011. S-a încasat în beneficiul BC „Moldindconbank“ SA, în mod solidar din contul lui Ion Onucu și al Sofiei Onucu, taxa de stat în sumă de 1 010 lei (f.d. 54-57).

La 25 noiembrie 2016, Ion Onucu și Sofia Onucu au declarat apel împotriva hotărârii din 28 octombrie 2016 a Judecătorei Hâncești (f.d. 53).

Prin decizia din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ion Onucu și Sofia Onucu, casată hotărârea din 28 octombrie 2016 a Judecătorei Hâncești și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank“ SA. S-a încasat în beneficiul lui Ion Onucu, din contul BC „Moldindconbank“ SA, taxa de stat în sumă de 300 lei. S-a încasat în bugetul de stat, din contul BC „Moldindconbank“ SA, taxa de stat în sumă de 457, 5 lei, de care apelanții au fost scutiți (f.d. 195-203).

La 19 iulie 2019, BC „Moldindconbank“ SA a declarat recurs împotriva deciziei din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și

menținerea hotărârii din 28 octombrie 2016 a Judecătoriei Hâncești, precum și încasarea taxei de stat achitate în prima instanță, în instanța de apel și în instanța de recurs (f.d. 208-211).

În motivarea recursului, recurenta BC „Moldindconbank“ SA a susținut că instanța de apel și-a motivat soluția prin argumente preluate din altă hotărâre judecătorească, neluând în considerare probele și argumentele invocate de BC „Moldindconbank“ SA în prezenta cauză civilă, cât și constatând încetarea unui drept în condițiile în care Ion Onucu și Sofia Onucu nu au înaintat o astfel de solicitare.

Recurenta consideră că instanța de apel urma să aprecieze critic hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, or din analiza acesteia nu rezultă executarea în sine a obligației asumate de ÎI „Onucu Ion“ în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011.

Recurenta a evidențiat că potrivit Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008, pentru participare solicitantul trebuie să nu înregistreze restanțe la plățile scadente față de instituțiile financiar-bancare și/sau nebankare sau datorii la bugetul public național, iar în cazul existenței datoriilor, acestea urmează a fi stinse benevol în termen de 30 de zile din momentul depunerii cererii de participare la Program.

La fel, recurenta a invocat că în conformitate cu lit. q. din Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008, la rambursarea fără întârzieri a sumei principale a împrumutului, 40% a acestuia devine grant nerambursabil, fără dobândă, iar potrivit lit. r. din acest Program, în caz de întârzieri de plăți în termen din partea beneficiarului cu mai mult de 5 zile lucrătoare, porțiunea de grant devine credit rambursabil cu dobândă.

Recurenta a reliefat că pe parcursul examinării cauzei atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, a invocat că ÎI „Onucu Ion“ a rambursat integral suma creditului, însă ca rezultat al executării necorespunzătoare a obligațiilor de achitare în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011 și a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008, porțiunea de grant a fost declarată scadentă, cu calcularea dobânzilor și altor plăți aferente.

La fel, recurenta a invocat răspunsul Ministerului Finanțelor nr. 31-65/302 din 13 aprilie 2016, în care este indicat că, conform rapoartelor prezentate de BC „Moldindconbank“ SA, ÎI „Onucu Ion“ a admis restanțe la rambursarea porțiunii de împrumut la scadență cu mai mult de 5 zile lucrătoare, întârzierile având loc în perioada iunie 2015 – februarie 2016, iar la 25 februarie 2016, BC „Moldindconbank“ SA a rambursat în conturile DLC porțiunea de grant nevalorificată.

În continuare, recurenta consideră că instanța de apel a depășit limitele judecării apelului, deoarece Ion Onucu și Sofia Onucu nu au solicitat constatarea încetării dreptului de ipotecă.

La 09 august 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Ion Onucu și a Sofiei Onucu copia cererii de recurs depuse de BC „Moldindconbank“ SA împotriva deciziei din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 216).

Intimații Ion Onucu și Sofia Onucu nu și-au valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de BC „Moldindconbank“ SA.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum rezultă din materialele cauzei, în fișa de însoțire nr. 5031 este indicat că la 15 mai 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurente BC „Moldindconbank“ SA copia deciziei integrale din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 204).

Însă, la materialele cauzei nu este anexat avizul de primire de către recurenta BC „Moldindconbank“ SA a copiei deciziei integrale din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Totodată, Colegiul reține că recurenta BC „Moldindconbank“ SA a anexat la cererea de recurs copia fișei de însoțire a copiei deciziei integrale din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, din care rezultă că recurenta BC „Moldindconbank“ SA a recepționat această decizie la data de 23 mai 2019 (f.d. 215).

Astfel, Colegiul consideră că recurenta BC „Moldindconbank“ SA, care a declarat recursul la 19 iulie 2019, s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului prevăzut la art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 16 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de BC „Moldindconbank“ SA a fost considerat admisibil (f.d. 220).

Verificând decizia din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de BC „Moldindconbank“ SA, casarea deciziei din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru motivele ce se succed.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Conform art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele dosarului, Colegiul constată că în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, modificat prin acordurile adiționale nr. 1 din

13 martie 2012 și nr. 2 din 23 octombrie 2015, BC „Moldindconbank“ SA s-a obligat să-i acorde ÎI „Onucu Ion“ un credit în sumă de 183 921 lei, constituit din porțiunea rambursabilă în sumă de 110 353 lei și din porțiunea de grant condițional rambursabilă în sumă de 73 568 lei, cu scadența finală la data de 02 februarie 2016 (f.d. 7-11).

Colegiul observă că potrivit pct. 5.2 din contractul de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, porțiunea de grant în sumă de 73 568 lei nu va fi rambursată de ÎI „Onucu Ion“, cu excepția cazului declarării acesteia ca rambursabilă de către BC „Moldindconbank“ SA în cazul îndeplinirii a cel puțin una dintre condițiile stipulate la pct. 5.3 din contract.

Potrivit pct. 5.3 din contractul de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, BC „Moldindconbank“ SA declară scadentă și rambursabilă porțiunea de grant după constatarea următoarelor cazuri: a) ÎI „Onucu Ion“ întârzie rambursarea unei tranșe din credit, conform pct. 5.1, sau plata dobânzii la credit, conform pct. 6.5, cu cel mult 5 zile bancare; b) ÎI „Onucu Ion“ nu utilizează creditul conform destinației stipulate la pct. 2; c) în cazul rambursării anticipate a oricărei tranșe a porțiunii rambursabile a creditului; și d) ÎI „Onucu Ion“ nu respectă oricare altă clauză sau obligație stabilită prin prezentul contract.

Colegiul relevă că respectivul contract de credit a fost încheiat în acord cu Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008.

În conformitate cu lit. q. din Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008, la rambursarea fără întârzieri a sumei principale a împrumutului, 40% a acestuia devine grant nerambursabil, fără dobândă, iar potrivit lit. r. din acest Program, în caz de întârzieri de plăți în termen din partea beneficiarului cu mai mult de 5 zile lucrătoare, porțiunea de grant devine credit rambursabil cu dobândă.

De asemenea, Colegiul notează că în scopul asigurării rambursării în termen a creditului acordat, prin contractul de ipotecă din 02 iunie 2011, autentificat de notarul public Veronica Macar și înregistrat sub nr. 8110, încheiat între BC „Moldindconbank“ SA, în calitate de creditor ipotecar, și Ion Onucu și Sofia Onucu, în calitate de debitori ipotecari, a fost constituită ipoteca asupra terenului pentru construcții cu suprafața de 0, 1611 ha, nr. cadastral XXXXX, casei de locuit individuale cu suprafața de 132, 3 m², nr. cadastral XXXXX.01, și construcției accesorii cu suprafața de 20, 6 m², nr. cadastral XXXXX.02, amplasate în XXXXX, cu valoarea de ipotecă în sumă de 202 000 lei (f.d. 19-25).

Astfel, la 04 mai 2016, BC „Moldindconbank“ SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la transmiterea în posesie a bunurilor ipotecate, și anume a terenului pentru construcții cu suprafața de 0, 1611 ha, nr. cadastral XXXXX, a casei de locuit individuale cu suprafața de 132, 3 m², nr. cadastral XXXXX.01, și a construcției accesorii cu suprafața de 20, 6 m², nr. cadastral XXXXX.02, amplasate în XXXXX, cu evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor acestora din imobilele menționate, pentru a fi vândute în scopul stingerii datoriilor conform contractului

de credit, precum și încasarea taxei de stat în sumă de 1 010 lei (f.d. 2-6).

Aici, Colegiul consideră necesar să menționeze că potrivit art. 3 din Legea nr. 142 din 26 iunie 2008 cu privire la ipotecă în redacția în vigoare la data relevantă speței, ipotecă este un drept real în al cărui temei creditorul este în drept să ceară satisfacerea creanțelor sale, cu preferință față de ceilalți creditori, inclusiv statul, din valoarea bunurilor imobile depuse în ipotecă, în cazul în care debitorul omite să execute obligațiile garantate cu ipotecă.

În speță, la depunerea cererii de chemare în judecată, BC „Moldindconbank“ SA a pretins că ÎI „Onucu Ion“ nu și-a executat obligațiile asumate în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, și anume obligațiile de achitare a creditului restant în sumă de 73 568 lei, a dobânzii în sumă de 33 909, 8 lei, a dobânzii suplimentare pentru neplata la scadență a dobânzii în sumă de 1 962, 22 lei și a dobânzii suplimentare pentru neplata la scadență a creditului în sumă de 4 340, 51 lei.

Totodată, este de menționat că după cum rezultă din încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, în scopul asigurării rambursării în termen a aceluiași credit, prin contractul de gaj nr. 68/179(2011) din 02 iunie 2011, ÎI „Onucu Ion“ a gajat în favoarea BC „Moldindconbank“ SA utilaj-viitoarea procurare, amplasat în XXXXX, cu valoarea de gaj în sumă de 82 764 lei (f.d. 152-161).

Astfel, după cum rezultă din încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, la 04 mai 2016, BC „Moldindconbank“ SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Onucu Ion“ cu privire la exercitarea dreptului de gaj asupra utilaj-viitoarea procurare, amplasat în XXXXX, iar la 05 iulie 2016, a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Onucu Ion“, lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la încasarea datoriei bancare în sumă totală de 113 780, 53 lei, aceste cereri de chemare în judecată fiind conexe.

La fel din încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, rezultă că în cadrul examinării cauzei nominalizate, ÎI „Onucu Ion“ a depus cerere reconvențională împotriva BC „Moldindconbank“ SA, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor, cu privire la recunoașterea grantului ca fiind nerambursabil și radierea gajului.

Prin hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Central, devenită irevocabilă, a fost respinsă ca neîntemeiată atât cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank“ SA împotriva ÎI „Onucu Ion“, lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la exercitarea dreptului de gaj și încasarea datoriei bancare, cât și cererea reconvențională depusă de ÎI „Onucu Ion“ împotriva BC „Moldindconbank“ SA, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor, cu privire la recunoașterea grantului ca fiind nerambursabil și radierea gajului (f.d. 127-138).

Colegiul decelează că în decizia recurată, instanța de apel a relevat că prin hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Central, s-a constatat că BC „Moldindconbank“ SA a adoptat un comportament de rea-credință după ce a beneficiat de fructele serviciilor de creditare, ca rezultat al executării integrale a

obligățiilor asumate de ÎI „Onucu Ion“ în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, instanța de judecată stabilind rambursarea de către ÎI „Onucu Ion“ a porțiunii de credit rambursabil în sumă de 110 353 lei și respingând pretențiile BC „Moldindconbank“ SA privind încasarea creditului restant în sumă de 73 568 lei și a sumelor aferente.

Drept urmare, instanța de apel a notat că gajul reprezintă un raport de drept accesoriu față de obligația principală, ceea ce înseamnă că BC „Moldindconbank“ SA nu este în drept să-și exercite dreptul de ipotecă asupra bunurilor imobile cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX.01 și XXXXX.02, deoarece prin hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Central, au fost respinse pretențiile BC „Moldindconbank“ SA privind încasarea din contul ÎI „Onucu Ion“, lui Ion Onucu și Sofiei Onucu sumelor bănești specificate cu titlu de datorie în prezentul litigiu.

Aici, Colegiul evidențiază că hotărârea judecătorească, fiind expresie a puterii judecătorului de a tranșa litigiile, are forța, recunoscută de lege, de a se opune redeschiderii ulterioare a aceleiași judecăți, asigurând astfel stabilitatea și securitatea raporturilor juridice. Ceea ce s-a tranșat jurisdicțional se opune între părți cu valoare absolută, iar față de terți – cu valoarea unei prezumții relative împotriva căreia se poate face dovada contrară.

Autoritatea lucrului judecat vizează ordinea publică și are drept scop înlăturarea contradicțiilor judecătorești, care ar slăbi respectul datorat justiției și ar micșora încrederea și demnitatea de care trebuie să se bucure în stat puterea judecătorească, cât și necesitatea de a se pune capăt contestațiilor dintre justițiabili care, prin posibilitatea de a reveni mereu înaintea justiției, ar arunca cea mai mare incertitudine în tranzacțiile juridice.

Astfel, în conformitate cu art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Pentru respectarea principiului autorității lucrului judecat, statele trebuie să depună diligența rezonabilă pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că instanțele sunt obligate să țină cont de constatările de fapt din procedurile judiciare anterioare, repunerea în discuție a situației soluționate definitiv prin alte hotărâri constituind o încălcare a art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Omului (hotărârea în cauza Roșca contra Republicii Moldova din 22 martie 2005).

Conform art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile

comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În speță, Colegiul conchide că instanța de apel a examinat superficial prezentul litigiu, deoarece a aplicat selectiv principiul autorității lucrului judecat, preluând doar anumite constatări din hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Central, fără a face trimitere la toate faptele stabilite în mod irevocabil de instanța de judecată care prezintă relevanță pentru justa soluționare a prezentei cauze civile, încălcare ce se circumscrie prevederilor art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În particular, instanța de apel a omis cu desăvârșire să dea aprecierea cuvenită faptului că prin hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Central, devenită irevocabilă, a fost respinsă ca neîntemeiată inclusiv cererea reconvențională depusă de ÎI „Onucu Ion“ împotriva BC „Moldindconbank“ SA, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor, cu privire la recunoașterea porțiunii de grant în sumă de 73 568 lei ca fiind nerambursabilă.

Această omisiune este esențială pentru justa soluționare a cauzei, în condițiile în care conform. lit. r. din Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008, în redacția în vigoare la data încheierii contractului de credit nr. 179(2011), în caz de întâzieri de plăți în termen din partea beneficiarului cu mai mult de 5 zile lucrătoare, porțiunea de grant devine credit rambursabil cu dobândă, adică în acest act normativ nu sunt cuprinse limitări în timp ale dreptului BC „Moldindconbank“ SA de a declara creditul ca fiind rambursabil cu dobândă.

Mai mult, instanța de apel nu a dat nicio apreciere răspunsului Ministerului Finanțelor nr. 31-65/302 din 13 aprilie 2016, anexat la materialele cauzei, în care este indicat că după cum rezultă din rapoartele prezentate de BC „Moldindconbank“ SA, ÎI „Onucu Ion“ a admis restanțe la rambursarea porțiunii de împrumut la scadență cu mai mult de 5 zile lucrătoare, termenul-limită stabilit, întâzrierile având loc în perioada iunie 2015 – februarie 2016, iar la 25 februarie 2016, BC „Moldindconbank“ SA a rambursat în conturile Directoratului Liniei de Credit porțiunea de grant nevalorificată (f.d. 80).

De altfel, faptul admiterii de către ÎI „Onucu Ion“ a restanțelor la rambursarea porțiunii de împrumut la scadență cu mai mult de 5 zile lucrătoare a fost constatat și prin hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul Central.

În aceeași ordine de idei, Colegiul reține că la materialele dosarului este anexat ordinul de plată nr. MICB129270711, din care rezultă că la data de 25 februarie 2016, BC „Moldindconbank“ SA a transferat la contul bancar al Directoratului Liniei de Credit suma de 73 568 lei cu titlu de rambursare a porțiunii de grant nevalorificate de către ÎI „Onucu Ion“ (f.d. 99).

Aici, Colegiul reiterează că potrivit pct. 5.2 din contractul de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, porțiunea de grant în sumă de 73 568 lei nu va fi rambursată de ÎI „Onucu Ion“, cu excepția cazului declarării acesteia ca rambursabilă de către BC „Moldindconbank“ SA în cazul îndeplinirii a cel puțin una dintre condițiile stipulate la pct. 5.3 din contract.

Însă, instanța de apel nu s-a expus în niciun mod asupra naturii și efectelor juridice ale faptului transferării de către BC „Moldindconbank“ SA, la data de 25 februarie 2016, la contul bancar al Directoratului Liniei de Credit a sumei de 73 568 lei cu titlu de rambursare a porțiunii de grant nevalorificate de către ÎI „Onucu Ion“, precum și al acceptării acestui transfer, circumstanțe neelucidate în cadrul examinării litigiului anterior.

Or, conform lit. 1. din Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008, în redacția în vigoare la data încheierii contractului de credit nr. 179(2011), riscurile de credit și de nerambursare a împrumuturilor acordate beneficiarilor sunt asumate integral de către băncile comerciale participante, care vor lua deciziile de credit, de sine stătător, pentru fiecare proiect/subproiect al beneficiarilor.

Totodată, din materialele cauzei nu rezultă cu certitudine dacă în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, ÎI „Onucu Ion“ a primit creditul integral în sumă de 183 921 lei, adică inclusiv porțiunea de grant condițional rambursabilă în sumă de 73 568 lei.

Or, din extrasul din cont anexat la materialele cauzei, rezultă că ÎI „Onucu Ion“ a fost creditat de către BC „Moldindconbank“ SA doar cu suma de 110 353 lei, dar nu există probe privind primirea de către ÎI „Onucu Ion“ a porțiunii de grant condițional rambursabil în sumă de 73 568 lei de la BC „Moldindconbank“ SA sau direct de la Directoratul Liniei de Credit (f.d. 41; 98).

Respectiv, instanța de apel nu a elucidat chestiunea dacă drept urmare a transferării de către BC „Moldindconbank“ SA, la data de 25 februarie 2016, la contul bancar al Directoratului Liniei de Credit a sumei de 73 568 lei cu titlu de rambursare a porțiunii de grant nevalorificate de către ÎI „Onucu Ion“, BC „Moldindconbank“ SA a restituit în contul statului suma nevalorificată de către ÎI „Onucu Ion“ sau a restituit în contul statului suma pe care ÎI „Onucu Ion“ a primit-o, asumându-și riscurile de urmărire a creanței respective, în temeiul lit. 1. din Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 664 din 03 iunie 2008.

Ca urmare, în sensul art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În contextul dat, Colegiul reține că cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale. În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, pornind de la specificul acestuia, presupune lămurirea completă și pe bază de dovezi incontestabile a situației de fapt, care, este diferită

de la caz la caz. Sub aspectul celor relatate, se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea tuturor rigorilor procedurale și a dreptului garantat al părților la un proces echitabil, prevăzut de articolul 6 alin. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Luând în considerare problemele de drept invocate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de BC „Moldindconbank“ SA, de a casa decizia din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de BC „Moldindconbank“ SA.

Se casează decizia din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank“ SA împotriva lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la executarea dreptului de ipotecă și încasarea cheltuielilor de judecată, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Nina Vascan